

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izveniš sobot,
nedelj in praznikov).
:: Citajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 210. — Štev. 210

NEW YORK, MONDAY, OCTOBER 27, 1941 — PONEDELJEK, 27. OKTOBRA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX

NEMCI RAZBIJAJO UTRDBE ROSTOVA

VELIKO INDUSTRIJALNO MESTO HARKOV V NEMŠKIH ROKAH. — NEMCI SO V
PREMOČI. — VNANJE UTRDBE ROSTOVA PREBITE. — NEMCI VSTAVLJENI NA KRIMU

Ko so po krvavih bojih po ulicah Nemci zavzeli v soboto veliko industrijsko mesto Harkov v Ukrajini, so vdari preko obsežnih močvirij proti Rostovu ob Donu.

Del armade, ki je zavzela Harkov, se je takoj obrnil proti severovzhodu in je zavzel Belgorod, veliko železniško križišče 50 milj nad Harkovom ob železnici, ki pelje v Kursk, Orel in Tulo.

Zavzetje Harkova pomeni za Nemce eno največjih pridobitev sedanje vojne. Harkov ima 900.000 prebivalcev z velikimi tovarnami za tanke, avtomobile, razno orožje, lokomotive, traktorje, mostove, kemikalije, aeroplane, usnje in drugo. Kar je v Združenih državah Pittsburgh, je v Rusiji Harkov.

Današnje radijsko poročilo iz Moskve priznava, da Nemci z veliko silo pritiskajo na Donecovo bazin in da so Rusi po večdnevni vroči boji izpraznili Stalino, kjer je bilo ubitih nad 50.000 Nemcev.

Rusko poročilo priznava, da ima Rostov zelo slabo naravno obrambo in da Rusi skoro ne bodo mogli storiti mnogo več, kot pa zadrževati nemško prodiranje ob kolenu Doneca. — Makivka blizu Stalina se bo komaj mogla še kaj časa držati.

Kakor so se Rusi trdno držali pri Harkovu, se tudi trdno vrtno branijo pri Rostovu, toda Nemci imajo veliko premoč nad Rusi v tankih in v vojaštvu in so že prebili vnanje utrdb Rostova. Rusko poročilo, ki je prišlo preko Berna v Švici, priznava, da se bo moralo mesto podati v najmanj 48 urah.

V svojem prodiranju na Krim so bili Nemci vstavljeni Ruska črta je bila že večkrat prebita, toda nemški oddelki, ki so silili naprej, so bili pobiti. Po poročilih je mogoče sklepati, da se boji vrše že na polotoku in da so Nemci v popolni posesti Perekopu istmusa, ki veže Krim z rusko celino.

Na fronti pa prevladuje zelo slabo vreme in aeroplani obeh strank so bili skrajno ovirani. Vendar pa so Nemci poslali na rusko črto nekaj padalcev, katere pa so Rusi vse pobili. Vso težo nemškega prodiranja prenaša mehanizirana armada. Rusi pa se v prvi vrsti branijo z artilerijo.

Pred Moskvo so zelo vroči boji okoli Možajska in Malorjavoslava, 60 milj zapadno od Moskve. Nemci so se deset dni pripravljali na vdarec na Oko, južno od Moskve. Prepričali pa so se, da so na isti prostor tudi Rusi postavili velika ojačenja. Rusi pravijo, da so na tem kraju uničili dve nemški diviziji, drugo pa so prisilili na umik.

J. L. Lewis proglasil stavko

Ne meneč se za predsednikov predlog, je pozval predsednik United Mine Workers na štrajk 53.000 majnerjev, ki delajo v rovih jeklarskih družb

John L. Lewis, predsednik United Mine Workers, je odredil stavko 53 tisoč premogarjev v takimenovanih "captive" majnah, to je majnah, ki so last raznih jeklarskih družb ter proizvajajo premog izključno le za njihovo uporabo.

V zadnjem hipu ga je predsednik Roosevelt opozoril, naj se ne prenagli in naj počaka izida pogajanj, toda Lewis se ni zmenil za to opozorilo.

— Obrambni posredovalni odbor že štirideset dni posreduje, — je rekel Lewis, — pa dosedaj ni dosegel še nobenega uspeha. Mi ne moremo večno čakati in smo se naveličali tega cincajanja.

Nadalje se je izrazil Lewis, da je to zavlačevanje povzročilo s svojim mogočnim vplivom Sidney Hillman, soravnatelj prodajne uprave, kateremu so United Mine Workers trn v peti.

Premogarji ne zahtevajo niti višje plače niti boljših delavskih pogojev, pač pa izključno le unijski šop.

Kakorhitro je John L. Lewis, predsednik UMWA, (premogarske unije) odločil, da se premirje z majnami konča s tem, da zastavka 53.000 premogarjev v "captive coal mines", to je v rudnikih, ki so last katere velike jeklarske družbe, mu je predsednik Roosevelt pisal pismo, v katerem je pozval Lewisa in njegove uradnike, da naj bodo lojalni državljan in da naj prihitijo na pomoč svojih domovini s tem, da prekličijo napovedano stavko.

Predsednik se je popolnoma vozil po reki Potomac, ko pa je prišel zopet v svoj urad, je Lewis takoj odgovoril na njegovo pismo, ki ga je predsedniku poslal v petek in v katerem ga je obvestil, da predsednikovo prošnjo ne more vstreti, da bi rudniki še dalje obratovali.

Roosevelt je Lewisu pisal, da v tem kritičnem času rudniki nikakor ne smejo prenehati z obratovanjem, ker je neobhodno potrebno, da jeklarne delavnice s polno silo za obrambo države. Le s popolnim obratom vseh industrij se bo mogla država zavarovati proti vsem pretečim nevarnostim.

Predsednik Roosevelt je obvestil Lewisa, da je Myron C. Taylor, bivši predsednik odbora United States Steel Co. pripravljen sestati se z njim v arecu v namenu, da med seboj dosežeta mirno poravnavo.

Lewis zahteva za vse premogarje v "captive" majnah

Gazolina je spet dovolj

Petrolejski koordinator je odpravil vse omejitve. — Gazolinske postaje smejo biti ponoči odprte. — Anglija je vrnila 40 tankerjev.

Vse omejitve glede prodaje gazolina so odstranjene. Kriza je prestana. Zaloge gazolina ob vzhodni obali so večje kot so bile pred letom dni. Gazolinske postaje smejo biti noč in dan odprte.

S to vestjo je veselo presenetil avtomobiliste notranji tajnik Ickes, ki je obenem tudi petrolejski koordinator.

Zahvaliti se pa morejo v prvi vrsti Angliji, ker je vrnila Ameriki štirideset izposojenih tankerjev.

— Kriza, ki se je poleti pojavila, — je prestana, — je rekel notranji tajnik. — Napadi na angleške ladje v Atlantiku niso več tako pogosti, vsled česar Anglija lahko pogreša nekaj tankerjev.

— Po mestih in pristaniščih ob atlantiški obali so večje za-

loge gazolina kot so bile pred letom dni. Mnogo so pa pripomogle tudi omejitve zadnjih mesecev. Po odredbi, uveljavljeni dne 3. avgusta, so morale biti vse gazolinske postaje po vzhodnih državah zaprte od 7. zvečer do 7. zjutraj.

Natavilje preklic se bo pa mnogo gazolinskih postaj še vedno držalo odredb in bodo ponoči zaprte.

Kaj je pa z nameravanim oljevodom? Na to vprašanje ne more nihče natančno odgovoriti. Nekatere velike oljne družbe so nameravale s pomočjo vladne podpore napeljati oljevod iz južnih držav, kjer je mnogo gazolina, v New York in v New Jersey. V tem slučaju bi bile neodvisne od tankerjev in od železniškega prevoza.

VOJAŠKE PROSTITUCIJE NI MOGOČE ZATRETI, pravijo nekateri zdravniki

Zdravstveni urad je ugotovil, da je v sedanji civilni armadi dosti več slučajev spolnih bolezni kot pa v prejšnji redni armadi.

Po mnenju zdravnikov bi bilo čisti boljše odkazati prostitutke in gotove prostore kot pa skušati zatreti prostitucijo. To je bilo nekaj nemogočega.

Dr. R. A. Vonderlehr, ravnatelj oddelka za spolne bolezni, je rekel časnikarjem, da je v zvezi s prostitucijo veliko grafit, da je sploh ni mogoče kontrolirati. Po njegovem mnenju bi bilo najbolje, spraviti prostitutke v velik zavod, obdan z visokim zidom. Poslopje naj bi imelo en sam vhod. Ženske bi bile pod stalnim zdravniškim nadzorstvom. Vsakega "costumerja" bi zdravnik preiskal in mu dal pred odhodom razkuževalno sredstvo.

Ko so začeli pri nekem mestu, ki ima 4000 prebivalcev

graditi vojaško kemp, se je iznenada pojavilo tritisoč prostitutk. V Salinas, Cal., je na enem samem lotu zgrajenih 75 lesenih kolib. V vsaki sta dva ozka prostora: spalnica in stranišče. Prostitutka je morala plačati lastniku za tako barako 25 dolarjev na teden.

Pe nekaterih državah se mora dati prostitutka zdravniško preiskati. Zdravnik pošlje njegovo kri laboratoriju, ki dožene, če je zdrava ali ne. Odgovor dobi prostitutka in ga mora v svojem stanovanju javno nalepiti.

Izrazi v odgovoru so pa tako visoki in strokovnjaški, da jih razume edino le zdravnik. Prostitutka pokaže obiskovalcu tako pisanje in pravi, da je to sprječevalo o njenem zdravju. Obiskovalec, ki učenih izrazov ne razume, ji ponavadi verjame.

unijsko organizacijo.

Na predsednikov poziv je Lewis pristal na sestanek s Taylorjem, predsednik je nato pozval Lewisa, naj odredi, da za časa posvetovanja med Lewisom in Taylorjem rovi obratujejo.

Lewis do sedaj ni hotel povedati, kaj namerava storiti z ozirom na predsednikov poziv.

Lewis, ki je velik Rooseveltov sovražnik, se je pri tem odel s plaščen molčečnosti. Sedaj ima Lewis odločilno besedo in od njegove odločitve ni odvisna samo njegova bodočnost kot v celoti in predsednik velike rudarske rganizacije, temveč tudi bodočnost njegove unije in organiziranega delavstva v splošnem.

"Anglija naj se malo bolj zgane!"

To zahtevajo v poslanski zbornici zastopniki angleškega delavstva. — Zastopnik vlade zatrjuje, da da Anglija Rusiji vse, karkoli zahteva.

V angleški poslanski zbornici so zahtevali zastopnik angleškega delavstva, naj se Anglija nekoliko bolj zgane, naj namreč Rusiji večjo pomoč in naj se ministrski predsednik Churchill iznebi nekaterih svojih ministrov, češ, da bo z njimi vred odstavljen, če tega prav kmalu ne stori.

Debata je bila ena najburnejših, kar se je jh je vršilo izza izbruh sedanje vojne. Ministrski predsednik Winston Churchill ni bil navzoč v zbornici, rekel je pa da mora imeti dovolj časa za pripravo odgovora na napade in očitke delavskih zastopnikov.

V imenu vlade sta odgovarjala vnanji minister Anthony Eden in minister za preskrbo, lord Beaverbrook.

Eden je rekel, da bi poslanci tako vsiljivo ne spraševali, če bi vedeli, kaj vlada namerava.

Lord Beaverbrook je primerjal sedanji ruski položaj s položajem Anglije po porazu pri Dunkirku ter rekel, da sta Anglija in Amerika obljubila Stalinu poslati toliko letal in tankov, kolikor jih bo izgubil v bojih.

Najostreje je kritiziral vlado delavski poslanec Aneurin Bevan, ki zastopa v parlamentu že nad deset let neki premogovni okraj. Pritrjevali so mu: znani pacifist Philip J. Noel-Baker; col. Josia Wedgwood, vojni veteran, ki se je nedavno vrnil iz Združenih držav; Wm. Gallacher, edini komunist v poslanski zbornici, in vpokojevalni mornariški poveljnik Stephen King-Hall.

Bevan je rekel med drugim: — Ko je začel Hitler koncentrirati svoje vojaštvo za napad na Sovjetsko Rusijo, mu je lord Halifax (angleški poslanik v Washingtonu) nadvse jasno namignil, da se mu ni treba bati z naše strani nobenega napada. Ali je tak namig mogoče kaj drugega kot veleizdaja? Ministrski predsednik se mora iznebiti nekaterih teh mož, če ne bo z njimi vred stoglavljena.

(Lord Halifax je v Ameriki ponovno izjavil, da Anglija ni nima dovolj vojaštva, za razvoj fronte na evropski celini. 19. junija, tri dni pred napadom na Rusijo, je rekel Halifax v Bostonu, da se bo v vojni završilo le malo infanterijskih spopadov.)

Wedgwood je izjavil: — Če bo Rusija poražena, bo kmalu tudi naše odločnosti konec. — Hitlerjeva mirovna ponudba bo namreč zelo zapeljiva. Če Rusija ne pride več v poštev, če se Amerika ne udeleži vojne in če obljubi Hitler, da bo ostal angleški imperij nedotaknjen, moramo biti odločni do skrajnosti. Za nas ni namreč drugega upanja kot Hitlerja uničiti. Zdel nam je dala usodebno priliko za vresničenje tega načrta. Ob evropski obali je najmanj sto točk, s katerih bi mogli angleški vojski vprizarjati vsako noč napade.

Commander King-Hall je dejal: — Dokler ne začne razpadati notranja nemška fronta, ne moremo izkrenati na zapadu vojaštva. Nemška država ima zdaj dva dela. Šibkejši del se

imenuje Italija. To nam nudi važne možnosti.

— Naša meja ni več ob Reno, kot je nekoč rekel Stanley Baldwin, — je izjavil Noel-Baker, — pač pa ob Volgi in ob Donu. Na Blížnjem iztoku imamo mogočno silo, in angleško prebivalstvo bi bilo nedvomno zadovoljno, če bi poslali del tega vojaštva Rusom na pomoč.

Zelo značilno je povedal komunist Gallacher: — Narod naše dežele smo izdali, ko smo izdali Špance in Čehoslovake. Možje, ki so to zakrivali, sede še vedno v vladi. Zapolniti moramo: Halifax, Margesson in Moore-Brabazon (Margesson je vojni minister, Moore-Brabazon pa minister za rakoplovno produkcijo. Oba sta

bila obložena protiruske aktivnosti.)

Na te napade je odgovoril vnanji minister Eden, da pošljeta Anglija in Amerika Rusiji toliko letal in tankov, kolikor jih zahteva. Dostavil je tudi, da se lord Halifax v svojih ameriških govorih ni posluževal povsem primernih besed, kar se pa lahko slehernemu zgodi.

Vladnim kritikom je velel predlagati glasovanje glede zaupnice.

Da Anglija nekaj resnega namerava, je razvidno iz naslednjih Edenovih besed: — Omenjati ne morem in ne smem nobenega načrta, kajti od tega bi imel nazadnje edino sovražnik dobiček.

Prošli teden v Jugoslaviji

Črna gora je dobila svoje ime po črni, 5633 čevljev visoki planini Lovčenu, kjer je bilo središče zgodovinskih ugodkov tega dela Južnih Slovanov. Pravljica pravi, da v gori spi slaven kralj iz srednjega veka, ki bo s svojo vojsko ustavil Turke in Benečane v katerem zalivu. Ko bo njegov narod v največji stiski, se bo prebudil, poklical svojo vojsko in osvobodil srbski narod.

Prejšnji teden so v senci teh temnih črnogorskih planin četniške skupine bile besen boj s silami osi, ki so razdelele Jugoslavijo. Poroča se, da so neredne čete razglasile "neodvisnost" črnogorskih krajev in da so bile italijanske oblasti prisiljene umakniti se iz vseh delov Črne gore razen iz Cetinja, prestolnice, ki leži na travnati planoti pod togimi skalami Lovčena. Nepristranski krogi pravijo, da se je vstaja — ki se je razširila čez Črno goro v Srbijo, Bosno, Hercegovino, Hrvatsko in Južno Srbijo — podvojila po odhodu nemških oklopnih enot na rusko bojišče.

Namen neprestanega odpora v Jugoslaviji so krogi osi opazili. Italijanski tisk je ogorčeno poudaril, "da je pol-drugi milijon Srbov med Zagrebom in Sarajevom preveč, da bi se jih moglo uničiti z enim udarcem." Beograjska vlada, ki so jo sestavili naciji, je zahtevala od srbskega kmetu, da se z orožjem dvigne proti četnikom. Neki berlinski govornik je povedal, da za zasedne oblasti od začetka ruskih bojev v Jugoslaviji izvršile 1628 smrtnih kazni.

Čeprav je znano, da so nemška "Stuka" letala in težke oklopne enote sodelovale v vojnih pohodih proti četnikom, se vendar zdi, da je glavni odgovor Nemčije na nemire po vsej celini še vedno beseneneje "Gestapo"-a, zapiranje in ubijanje.

(N. Y. Times, 19.X.)

London, 21. oktobra. UP poroča. — Jugoslovanska vlada v Londonu je danes sporočila, da so črnogorske neredne čete po zadnjih vestih ubile v zadnjih tednih okrog tisoč italijanskih vojakov, pregnali ita-

lijanske oblasti iz notranjščine in ubili sedem članov lutk skupščine, ki so jo Italijani sklicali 18. julija. Predstavniki italijanske zasedne oblasti so sedaj na dalmatinski obali. Neredne čete črnogorskih borcev so pustili, naj počno kar hočejo.

Vstaje v Srbiji, Bosni, Hercegovini in Črni gori so se tako razširile, da zasedne oblasti niso dovolj močne, da bi se z njimi spuščale v boj. Okrog milijon Srbov, ki žive v Bosni, Hercegovini in Hrvatski je moralo v gore ali pa pobegniti v Srbijo zaradi nasilstev in maščevanj Italijanov. Okrog trideset tisoč četnikov deluje sedaj v Grčiji.

Srbom je ostal samo še en teden, da pospravijo koruzo z njiv in jo olikajo. Sicer jih čaka smrtna kazen ali pa ječa. Kerji Nemci trdijo, da četniki uporabljajo koruzne njive za skrivališča. Nemci in Italijani si sedaj prizadevajo, da razvijajo srd proti Srbom. Italijani se pri tem poslužujejo tudi katoliške duhovščine, da bi na tak način povzročili in stopnjevali nesoglasje med Srbi in Hrvati.

Italijanski bombniki so obstreljevali dalmatinsko obalo, pri čemer je bilo več oseb ubitih. Mnoge vasi, ki so jih napadli iz masčevalnosti, so uničili.

Zagreb, 22. okt. — Poročilo AP. — Beograjski list "Novo Vreme" piše, da so oblasti smrtile dvesto "židov in komunistov" iz maščevanja za napad na dva nemška vojaka, 17. oktobra v Beogradu.

Konec stavke v Detroitu

Na velikem zborovanju so člani CIO odbora za organiziranje jeklarjev sklenili končati stavko v Ecote tovarni Great Lakes Steel Corporation ter se takoj vrniti na delo.

Po tem sklepu so bili takoj odpoklicani policisti, ki so strajali vhoce v tovarne.

Zadeva ni popolnoma izčiščena, kajti unija še vedno trdi, da delavci niso zadovoljni z dovoljenjem unijskega odbora.

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)
Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation).
Frank Baker, President; J. Lopsha, Sec. — Place of business of the corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list na Ameriko in Kanado \$6.—; na pol leta \$3.—; na štiri leta \$15.—. Za New York za celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50. Za inostranstvo za celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1243

ZAHTEV FARMERJEV

Ne samo posamezne dobro organizirane delavske skupine, pač je pa večina farmerskih organizacij zavzela stališče, da je treba sedaj dobo mrzličnega oboroževanja in obsežnih obrambnih priprav smatrati za resnično narodno prosperiteto.

V času prosperitete je pa po njihovem mnenju sleherni upravičen zahtevati višje plače oziroma dražje prodajati svoje blago.

Res je, da imajo farmerji v delavci za seboj precej mrtaških let, navzile temu se pa zde zahteve nekaterih interesnih skupin močno pretirane.

V bistvu je sedanja prosperiteta le navidezna ter nima nobene zdrave podlage. Konec konca bo le narod moral plačati stroške.

Bistrovidne farmerske organizacije so pravočasno spoznale nevarnost pretiranih zahtev.

Nedavno se je vršila v Washingtonu konferenca, ki so se je udeležili zastopnik farmerjev iz 37 ameriških držav. Navzoč je bil tudi zastopnik "Farm Bureau Federation", ki je pa že drugi dan demonstrativno odšel iz dvorane, češ, da udeleženci konference streme po inflaciji, ki bi nedvomno spravila deželo v propast.

Se nedavno so zahtevali ameriški farmerji takomenovano "parity", to je cene, ki so jih doživljali za svoje pridelke med leti 1910 in 1914.

Danes bi jih pa "parity" več ne zadovoljila. Njihove zahteve se večajo od dne do dne in se zdi, da skušajo do skrajnosti izkoristiti vse ugodnosti, ki jih ima dežela od narodnega obrambnega programa.

V resnici nimajo farmerji nobenega povoda stremeti po "parity". Urad za poljedelsko gospodarstvo je namreč ugotovil, da imajo znatno večje dohodke kot so jih imeli v letih 1910—1914.

Nekateri pridelki so res cenejši kot so bili takrat, v splošnem je bil pa lani skupni farmerski dohodek 35 odstotkov več kot je bil štiri leta pred izbruhom prve svetovne vojne.

Če vpoštevamo še silno podražitev zadnjih mesecev, pridemo do zaključka, da se je dohodek povišal skoro za petdeset odstotkov.

Dohodki nepoljedelskih skupin so bili lani 43 odstotkov višji kot pred svetovno vojno.

Zahteve po podražanju poljskih pridelkov vsled tega niso povsem upravičene. Res je, da nekateri pridelki še vedno nimajo željene cene, če pa premostrimo zadevo s stališča splošnosti, je seveda drugače.

Saj velja isto tudi za nekatere druge plasti ameriškega prebivalstva. Vsemino za primer takomenovane "white collar workers", to so nižji uradniki, klerki, prodajalci itd. Ker niso organizirani nimajo od sedanje vojne "prosperitete" nobenega dobička.

Farmerjem je že vsaj mogoče izvajati politični pritisk, dočim so "meščani" brez moči ter smejo le upati na boljše čase.

Bomba zadela Kremelj Nemški general ubit

Nemški aeroplani neprestano bombardirajo Leningrad in posebno še Moskvo. Nemško poročilo pravi, da je ena bomba padla na Kremelj, sedež sovjetske vlade.

Poveljnik neke nemške zračne divizije, general Ottenbacher, je bil ubit, ko je bil njegov aeroplan na poletu nad Moskvo izstreljen. Umrl je za dobljenimi ranami.

Mali Oglasi
imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Beg Hrvata iz Hrvatske

(Pretresljiva povest Hrvata, ki je pobegnil iz Pavelčeve "države".)

(JČO.) — Dne 8. oktobra je prispel s svojo sopogo, v Argentino hrvatski rojak, ki se mu je posrečilo pobegniti iz Pavelčeve "neodvisne Hrvatske." Takoj po svojem prihodu je podal Mr. Defrančesku, uredniku lista "Naša Sloga", ki izhaja v Buenos Aires, pretresljivo izjavo o strašnih dogodkih, ki jih je doživel v Pavelčevi "državi." Bil je — imena iz znanih razlogov ne priobčujemo — 25 dni zaprt v zagrebških policijskih zapornih in 25 dni v taboru. Dnje pri Koprivnici, odkoder je s 5 soujetniki pobegnil. Urednik Mr. Defrančeski si je njegovo pripovedovanje zapisoval in nam zapiske poslal. V današnji številki priobčujemo prvi del njegove strašne povesti, ki jo bomo v sledečih številkah nadaljevali.

Daleč od tega, da bi razpihivali strasti ali izzivali povprečno mnenje, ker bi lahko bilo usodno za sredino, v kateri živimo in za čase, v katerih se te strasne in kavne strani naše zgodovine gode, priobčujemo to pretresljivo pričevanje v čast resnici in narodu, ki tako krvavo trpi, da bi ameriška javnost in naše izseljenstvo, spoznala, kako daleč je veliko in srečno zemljo spravila mešička vojna, ki sta jo prinesla Nemci in Italijani, ki zdaj tukaj, kako bi brata naščuvali proti bratu. Vsakdo med nami, ki živimo v tej veliki in svobodni državi, demokracije, naj preuči, kaj se je zgodilo v Zagrebu, ko tebe ni bilo tam, ga je prekinila gospa.

Prihod Nemcev v Zagreb.

"Čim je izbruhnila vojna, je vojska zapustila Zagreb in odšla na svoje položaje. Ljudstvo je nestropno pričakovalo vesti z bojišča, a te vesti so bile žalostne. V sredo 9. aprila so se na zagrebških ulicah pojavili vstasi, obločeni v nekakšne rumene "uniforme." Pohajali so po mestu s puškami v rokah, pripravljani za strel. Meščani so bili v glavnem mirni. V četrtek 10. aprila okrog 4. opoldne je pred našo hišo stal nek jugoslovanski častnik, skrit za vogalom. Pojavil se je avtomobil s strojnico. Častnik se je z revolverjem v roki pognal proti avtomobilu, da bi postrelil posadko, in avto ga je povozil in tako preprečil namerano. To je bila predhodnica nemške vojske. Za njo so prihajali tanki in tovorni avtomobili, polni vojakov. Na Jelačičevem trgu se je zbralo nekaj vstajev in pobalinov, dočim se je meščanstvo zadržalo v glavnem mirno. Slišalo se je kako ljudstvo govori: prišli so, da nam povedo vse tisto, česar jim že prej nismo dali. Vstasi so hodili od hiše do hiše in silili ljudstvo, naj izobesijo hrvatske zastave in nemške, ki so jih sa-

*
"Navdušenje naroda, ki v mislih še ni bil pri vojni, so prekinila nemška letala, ki so se pojavila nad Zagrebom o-

Lepa knjiga je kulturna poslanika; odprimo ji vrata v naše domove, odprimo ji srce... (Finžgar)

ŽIVI VIRI
Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsen pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovstvu do današnjega dne. Knjiga je verno zrcalo našega življenja in trpljenja, in kadar jo prebere bo vedel o Sloveniji več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

DED —
Je ZEMLJO otrebil, zoral
OČE —
Je je posejal in gledal bujno njeno rast
SIN —
Je zorel med težkim klasjem
VNUK —
se je dvignil proti besu novega časa

13 POGAVLJ — 413 STRANI
V PLATNU VEZANO

Cena: \$2.— Početna plačana

Avtor knjige je IVAN MATIČIČ, ki je spisal splošno znano knjigo — NA KRAVIVH POLJANAH

KNJIGARNA "Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

SLOVENC!
NAJBOLJ POPOPOLNA ZALOGA SLOVENSKEH FOTOGRAFISKIH PLOŠČ DOBITE PRI
JOHN MARSICH, Inc.
463 WEST 42nd STREET NEW YORK, N. Y.

mi nosili s seboj in jih obežali po hišah.

"Kdo pa so prav za prav ti vstasi?"

"To je sodrga z dna. To so tisti, ki so meščanom praznihi žepi, tisti, ki so bili naučeni živeti od kraje in vlonov v stanovanja, neodgovorna mladina s tenno preteklostjo, brez vesti in brez vzgoje; na dan so dobivali po 50 dinarjev in zraven tega jim je bilo ropanje dovoljeno, kar so seveda v obilni meri izkoristili. Med njimi je tudi nekaj dobrih, ki pomagajo če morejo in kadar morejo. To so tisti, ki so jih pritegnili v vstasko vrsto, ki bi jih pa ustrelili, če se ne bi odzvali ali pa pozapeli v taborišča. Ti bi najraje sliki se sebe "uniformo", ki jim dela sramoto, a to bi se reklo igrati se z življenjem. Sam poznam, najmanj deset vstaskih stražnikov, ki so pomagali ali sli na roko ujetnikom v zaporih in v taborišču." pristavi gospod, "in mnoge so rešili pred težkimi mukami."

"Kakšno pa je bilo stališče dr. Mačka? Kako se je obnesla meščanska in kmečka Zastita?"

"Čim so Nemci prišli v Zagreb, so takoj zahtevali od dr. Mačka, da sestavi vlado in sodeluje z nemškimi vojaškimi oblastmi. On je to odločno odbil in Nanci so ga zaprli v hotel "Mlinov" na Jelačičevem trgu, kjer so ga dolgo časa držali, vendar pod nobenimi pogoji ni hotel sodelovati z Nemci. Kakor v Zagrebu, tako je po vsji Hrvatski začelo prihajati do neredov in grozila je nevarnost večjih nemirov, zaradi česar bi bili ogroženi zlasti kmetje; zaradi tega in ker so se bali, da ne bi Nemci uničili dr. Mačka, so člani meščanske in kmečke Zastite pristali na to, da skupaj z vstasi vzelužejo policijsko službo v mestih in vaseh, vendar med njimi in vstasi ni nikdar bilo tesnega sodelovanja. Zastita je pripravljala prevrat in vse je bilo pripravljeno, da se vstasi na dan 25. aprila razorože. Zarota pa je bila odkrita in neko noč so oboroženi vstasi vdrli v vojašnico in razorožili člani Zastite, ki jo je Pavelč razpustil in oblasti pozapale. Od tega dne dalje vso policijsko službo v Hrvatski vrše ti vstasi. Po 25. aprilu so dr. Mačka odpeljali na njegovo posestvo v Kupincu, kjer je bil pod nemško in vstasko stražo zaprt in je smel na sprehod po svojem posestvu samo pod nadzorstvom. Kakšna je bila njegova usoda pozneje mi ni znano, ker je sploh težko vedeti, kaj se s kom dogaja v "neodvisni" Hrvatski.

KUHARSKA KNJIGA:
Recipes of All Nations
(V angleškem jeziku)
RECEPTI VSEH NARODOV
Stane samo **2.00**

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York, N. Y.

Peter Zgaga

Čudim se...

Odkod dobe v sedanjem času sardine z Norveškega?

Katere ladje dovažajo v Ameriko francoski šampanjci?

Odkod pridejo tiste silne množine najfinejšega turškega tobaka, ki je v vsaki cigareti primešan domačemu pridelku?

Tisk za zvezo.

"Zagreb je skoraj odepcljen od sveta. Vsakih šest ali sedem dni pride kak vlak, če praga ni razbita. Prometnih zvez niso vzpostavili in se tisti vlaki, ki sploh vozijo, prihajajo in odhajajo neredno. Jaz sem p. šel od Karlovca do Šaška, ker ni bilo vlakov. Edini redni promet je med Zagrebom in prisljimi taborišči. Nekaterimi je urejena zveza po železnici, tako z onim pri Koprivnici, z drugimi pa s tovornimi avtomobili. Poštna zveza med različnimi kraji je skoraj nemogoča, med "neodvisno" in ostalimi deli Jugoslavije pa je sploh ni. Zato se nikdar ne ve v enem mestu kaj se dogaja v drugem. Edina obvestila so lepaki. Vsak dan, večjih po mestnih hišah. Narod se teh večkrat na dan jih lepjo po lepakov boji. Kajti vsak dan objavljajo nove uredbe, razglase, zakone ali pa največkrat naznanjajo imena ustreljenih in obsejenih. Drugi način naznanjanja novice so časopisi. Vsega dva časopisa izhajata, "Hrvatski Narod", ki ga urejuje znani Mile Budak in "Novi List", ki ga urejajo prof. Oršanić, ki si je prilastil hišo, tiskarno, opremo in splošno lastniško pravico nad "Jugoslovansko Stampo" (Novosti). Ta dva časopisa pišeta o Nemčiji in Italiji, o njihnih zmagah in nikdar se niso priobčile, da so na primer Nemci izgubili dve letali. Vsak dan pišejo o izgubi enega nemškega letala in sto angleških in ruskih letal. Radijska poročila po Pavelčevih ukazih in po ves dan igrajo gramofonske plošče s posnetki Pavelčevih govorov. Na trgih in po ulicah so postavljene zvočniki, da morajo meščani vsak dan poslušati kaj je Pavelč govoril. A navzile vsenu temu ljudstvo le prihaja do pravih vesti.

S p o m i n .

Začasa prve svetovne vojne me je nekoč doletela dvomljiva čast spremili na parnik člana Jugoslovanskega odbora.

Kakor danes, je bilo tudi takrat treba posebnih priporočil in diplomatskih zvez onemu, ki je hotel preko morja.

Odpotovati je imel s parnikom "La Touraine".

Nehote sem zavil s pomola na mostič, vodeč v drugi razred.

— Kaj pa vendar mislite! — se je razrdil diplomat, ki je imel prej šest mesecev dolgo bogato žetev v Clevelandu, — kaj mislite, da se bom vozil z navadnimi ljudmi? Moja dolžnost kot zastopnika Jugoslavije je je potovati v prvem razredu...

Oslajene poštne znamke.

Iz San Bernardino v državi Californiji poročajo:

— Pošta namerava uvesti poštne znamke, ki bodo imele na zadnji strani okusnejše lepilo. Dozdaj so delali lepivo iz tapiocne, v prihodnje ga bodo pa iz sladkega krompirja. Ko je zvedela o tem tukajšnja trgovska zbornica, je predlagala lepivo iz oranžnega soka, češ, da je oranža dosti okusnejša nego krompir.

Sladko lepivo je tudi znamenje nekakšnega napredka. Toda za moj del, naj bi bilo lepivo na znamkah sladko ali grenko, kisto ali slano, da bi bila že vsaj vsebina pisma, ki jih dobivam, nekoliko slajša.

Višek patriotizma.

— Kaj že spet novo šivan-ko? — je vzrožil gospodar nad slavnikarico. — Sveti Bog, koliko šivank mi polomite! S tem nehote pomagate Hitlerju. Pa če bi mi že vsaj zlomljene šivanke dale nazaj! Kam jih mečete? Kam jih spravljate? Samo pomislite, koliko bojnih ladij in tankov bi se dalo zgruditi iz šivank, ki jih v mojem šapu polomite!

M i s e l .

— In če ne bo drugače, — pravijo Hitlerjevi prisrženiki, — bomo uničili vse Russe.

No, po mojem skromnem mnenju bo vendarle še toliko Rusov ostalo, da bodo lahko pokopali zadnjega Hitlerjevega vojaka.

Odkod cele skladovnice italijanskih salam, italijanskega sira in olja?

Ze marsikaterega trgovci sem vprašal, kaj in kako, toda vsak mi je resnega obraza in s prepričevalno besedo zajamčil: — Pristna, importirana roba!

Tri stopnje.

To je bila Mussolinijeva življenska pot zadnjih dvajsetih let:

Ko se je iznenada pojavil in začel pridigovati nov nauk, so ga Lahji verno poslušali in občudovali. Ponosni so bili nanj.

Nato so se ga začel bati. Bil je neizprosni in brezobziren. Gorje mu, kogar je zadela njegova jeza. Pred njegovim pogledom je vse trepetalo.

Zdaj ga ne občudujejo več in se ga ne boje.

Zdaj ga pomiljujejo, zdaj se jim smili.

—

Začasa prve svetovne vojne me je nekoč doletela dvomljiva čast spremili na parnik člana Jugoslovanskega odbora.

Kakor danes, je bilo tudi takrat treba posebnih priporočil in diplomatskih zvez onemu, ki je hotel preko morja.

Odpotovati je imel s parnikom "La Touraine".

Nehote sem zavil s pomola na mostič, vodeč v drugi razred.

— Kaj pa vendar mislite! — se je razrdil diplomat, ki je imel prej šest mesecev dolgo bogato žetev v Clevelandu, — kaj mislite, da se bom vozil z navadnimi ljudmi? Moja dolžnost kot zastopnika Jugoslavije je je potovati v prvem razredu...

Oslajene poštne znamke.

Iz San Bernardino v državi Californiji poročajo:

— Pošta namerava uvesti poštne znamke, ki bodo imele na zadnji strani okusnejše lepilo. Dozdaj so delali lepivo iz tapiocne, v prihodnje ga bodo pa iz sladkega krompirja. Ko je zvedela o tem tukajšnja trgovska zbornica, je predlagala lepivo iz oranžnega soka, češ, da je oranža dosti okusnejša nego krompir.

Sladko lepivo je tudi znamenje nekakšnega napredka. Toda za moj del, naj bi bilo lepivo na znamkah sladko ali grenko, kisto ali slano, da bi bila že vsaj vsebina pisma, ki jih dobivam, nekoliko slajša.

Višek patriotizma.

— Kaj že spet novo šivan-ko? — je vzrožil gospodar nad slavnikarico. — Sveti Bog, koliko šivank mi polomite! S tem nehote pomagate Hitlerju. Pa če bi mi že vsaj zlomljene šivanke dale nazaj! Kam jih mečete? Kam jih spravljate? Samo pomislite, koliko bojnih ladij in tankov bi se dalo zgruditi iz šivank, ki jih v mojem šapu polomite!

M i s e l .

— In če ne bo drugače, — pravijo Hitlerjevi prisrženiki, — bomo uničili vse Russe.

No, po mojem skromnem mnenju bo vendarle še toliko Rusov ostalo, da bodo lahko pokopali zadnjega Hitlerjevega vojaka.

Kratka Dnevna Zgodba

Najbolj aktualno svetovno čudo

V nekem ameriškem tedniku sem videl nekoč fotografijo Panamskega prekopa z naslovom "najbolj aktualno svetovno čudo." Primerneje se to res ne da izraziti. Angkor-Vat, nebeško svetišče Pekinga, ali piramide, napravlja seveda večji vtis kakor prekop, toda dandanes je njihov pomen le še v tem, da pospešujejo tujski promet in fotografiranje. V kanalskem pasu je treba biti aparatom previdnejši; zakaj lahko bi ujeli na filmu kako skrivno municijsko postajo ali skrite utrdbe ter si nakopali velike neprijetnosti. Tere, na katerem stojimo, je Američanom namreč bolj svet, kakor Wall Street ali Bela hiša v Washingtonu. Petdeset metrov vodne proge pomeni ameriški vesilci več ko posvet New Yorka. Kaj bi se na primer zgodilo, če bi nekoga dne zleteli dve kanalni zatvornici v zrak? Japonec vedo, kaj bi se potem zgodilo. Američani pa tu li. In zato čuvajo prekop bolj kakor svoje zlate zaklade.

Svetovno čudo se lahko ogleda z ladjo, železnico ali letalom. Ladja opravi prekop v smislu, železnica v dveh urah in vodni monoplani priletijo od Colona v Panamo v 30 minutah. Polet velja sedem dolarjev, in ne ponudi se tako kina v druga p riložnost, da bi se pametneje potrošilo sedem dolarjev.

Vse se vidi zelo ljubko in enojno — zgoraj. Če se eno črtno potem dvigne pet sto metrov in se zdi, da se plava nad vodo Atlantskega oceana, plava na zvezda v daljavi zaka srebrna prga, skrivnostno morje, ki ga je Columbus v celjenju iskal in nikoli našel: Pacifik.

Naj kdo še tako dobro opozna Pacifik, je vendar posebno in redko doživeti, videti ga od gori, kako se svetlika, medtem, ko spodaj se leži Atlanti.

Nisem edini, ki ga je ta po-

gled zgrabil, ko sem letel tu gori med ozkim zemeljskim sodlom med obema največjima morjana sveta; pilot je potrdil, da na tem mestu prenehajo tudi stoddrotni Yankeeji žvečiti gumo in da utihnejo celo vsi ženski turisti. Kako je moralo vse to vplivati na Vasca Nuneza de Balboa, na prvega človeka, ki je od vzhoda videl Tihi ocean. Zgodovina pripoveduje, da so Balboa in njegovi zvesti zapeli Te Deum, in ko so potem čez nekaj ur prišli na obalo Pacifika so poklekali in zajemali vodo v roke.

Kdor ne pozna zgodovine Panamskega prekopa bi mu še na misel ne prišlo, koliko človeških življenj in denarja je stal.

Gladin Pacifika leži za nekaj decimetrov višje, kakor Atlantik in razen tega se dviga zenska ožina za 27 metrov nad morjem. Ladje je torej treba s sistemom zatvornice dvigniti poljati skozi kanal in jih potem spet s pomočjo zatvornice pustiti v morje.

To se kajpak lahko reče. Toda za dosego tega je bilo treba 35 let. Američane je to veljalo 500 milijonov dolarjev. Francoze pa tri milijarde frankov. Bil je eden izmed največ korupcijskih skandalov novega veka in več ko 40.000 ljudi je pri tem poginilo. Ameriški statistiki, ki vsa števila zavijajo v besede, so izračunali, da bi lahko vso zarezno prekopa napolnili s trupli ljudi, ki so poginili za njegovo ustvaritev.

Ko je Lesseps zgradil Suezski prekop, je bil najslavnejši inženir na svetu. Panamski polom ga je pripravil ob vse; ob denar, ime, čast. Nekje v Panama City stoji Lessepsov spomenik. Panameci se odpljujejo pred njim. Američani se ironično smehljajo, če ga vidijo, samo maloštevilni Francozi, ki pridejo kdaj pa kdaj mimo, smejejo tiho klobuk z glave.

Ko je bila 12. maja 1879 ustanovljena v Panazu Kanalska družba, si ni nihče belil glave zaradi takega projekta. Denarja je bilo dovolj — in tako so poslali vse dol, kar se je zdelo potrebno. Ampaka, da so do spele tja lokomotive brez kotov, čerjavi brez verig, tračnice zarjavele in konzerve gnile, tega ni vedel niti Lesseps, niti ljudje v Panazu. Tudi niso vedeli, da se je zbrala med Colonom in Panamo največja pustolovska sodrga, ki jo je mogel svet dati, da je bilo malo takega da je hitro in dobro prišlo v Panamo: šampanje, rum, gin in ženske. In da je bilo tam nekaj, proti čemur je bil tudi najboljši inženir sveta brez moči: moskiti.

Panamskega prekopa niso zgradili inženirji, nego medicinci. Američani so investirali sto milijonov dolarjev za boj proti moskitom. Potem šele, čez eno leto, so začeli delati.

Po polonu francoske družbe so kupili Američani milijonske vrednosti strojev za smešno ceno. Takrat, leta 1902, je bila Francija stara 1400 let. Amerika pa 130 let. Lesseps je bil onemogel star 90 let. Theodor Roosevelt pa 45 letnik. O krog prekopa se daruje milostno "neodvisnost" mladi republiki Panami (toda v Washington kontrolira budžete za Panamo); ljudi v Kolumbiji je treba odvračati in insemra se majhna revolucija. Toda 3. avgusta 1914 plove vendar prva ladja skozi novi prekop.

Odlej je sledilo prvi ladji že več ko sto tisoč drugih. Prevoz stane en dolar za tono, tako da mora kolikšnej večji 20 tisoč tonski parnik plačati za svoj prehod celo premoženje. Pekočno ravnanje zapošluje majhno armado namočencev, ima kar celo mornarico, ki popravlja prekop. Navzlic tem velikanskim izdatkom, presega čisti dobiček danes že sto dolarskih milijonov, in računa se, da bodo v nekaj malo letih amortizirani vsi stroški.

Če bo prekop tako dolgo živ. Zakaj to je slaba stran oslepjuče afere: dela skrb.

Angloski kapitan, ki je slušal kajno nepredvidno manevriral v zatvornicah, španski trgovec, ki se mora "slučajno" vsak drugi dan peljati do Paname v Colon in vselej "slučajno" z ladjo, čeprav izgubi pri tem 6 ur časa, japonski vrtnar, ki je zvečer v Panamskem pasu zalival svoje cvetlice, in je bil 3 ure pozneje najdne s prestreljeno glavo.

Sami slučajji. Po sijajno asfaltiranih cestah Kanalskega pasu se vozijo podnevi elegantni vozovi elegantnih gospa na teniških, sredi zeknih palm, igrajo mladi ljudje tenis. Kako miroljubno je vse to na pogled! Kdo bi slutil, da se v tej mirni pokrajini registrira in "prikrije" več umorov kakor maršijske v milijonskih ameriških mestih.

Ne, lastnikom prekopa res ni lahko čuvati svojo dragoceno imovino. Nad ožino letijo pomorska letala. Toliko jih je, da so med prekopom v zraku uvedli entotni sistem. Spodaj na vodi, ležijo križarke in torpedovke v nepregledni množini. In na kopnem kar mrgoli ameriških vojakov, ki imajo svoje kasarne, radijske postaje, svoje družine, svojo domovino v "pasu."

Američani se lahko smejejo: v 47 urah je preplula kanal vsa mornarica Združenih držav.

Nemške vesti s prikritimi nameni

Po zanesljivih vesteh iz Bal-kana vodijo četniki pravo državljansko vojno v Jugoslaviji. Od začetka rusko-nemške vojne je bilo v Jugoslaviji — zlasti okrog Beograda, Zagreba in Sarajeva — ustreljenih ali obojenih najmanj 700 oseb vključno z židami in otroci. Madžarski viri pravijo, da je najmanj sto oseb padlo v prejšnjem mesecu v ostrih bojih, okrog 400 oseb je padlo v veliki bitki blizu Sarajeva, ki se jo je udeležilo "25.000 hrvatskih vojakov in 10.000 nacijskih pri-jaznih srbskih vojakov." Borba je bila proti "organiziranim četniškim in komunističnim skupinam." Obe strani ste uporabljali težko topništvo. Ustreljenih je bilo najmanj sto ujetih četnikov.

V krvavi boji pri Tuzli je padlo 300 četnikov in 20 vstašev. V času te borbe so nemška Stuka letala obstreljevala Užice. V bližini Kragujevca se je nekaj ur bila ostra bitka. Število mrtvih ni bilo objavljeno. General Nedić je izjavil, "da je v tej državljanski vojni bilo v nekaj dnevih prelito več srbske krvi kot angleške v vsej vojni." Pred dvema tednoma je objubil pomilostitev vsakomur, ki se bo prostovoljno vrnil k svojnemu mirnemu opremljenju in objavil, da "skupine razbojnikov rušijo železnice, predoro in mostove." Na ta poziv so četniki odgovorili z novimi napadi. Nemškim uradnikom in vojakom se dogajajo čisto skrivnostne nesreče. Napadajo kmete na potu in živež in potrebnine nosijo v četniška taborišča v planinah. Po-roča se, da je nemška zasedna oblast dovolila generalu Nediću, da zbere posebno vojsko za borbo proti srbskim upornikom. V tem času Nemei in Italijani pomnožujejo svoje posadke na Balkanu.

Kakom se vidi iz tega poročila, je jasno, da Nemei izniš-lajo nova imena za svoje in Paveličeve vstaške zločine, ki jih počenjajo po Jugoslaviji, ko revajajo, da se v Bosni bo-ri proti četnikom "25.000 hr-vatskih in 10.000 nacijskih pri-jaznih srbskih vojakov." Vse-mu svetu je jasno, da ni ne srh-skih, ne hrvatskih, nacijskih pri-jaznih vojakov. To je najna-

vadnejša laž nemške propagan-de. Hrvatski narod se bori proti nemški in italijanski za-sedbi skupaj s svojimi brati Srbi in Slovenci. Srbski vojak po zasedbi, če je le mogel najti kakšno orožje, je sedaj v bo-venih vrstah četnikov in se bje-s fašisti in nacijs, kjer je to le-mogoče.

V resnici se v Bosni bore proti četnikom Nemei, Italijani in Paveličevi vstaši. a s čet-niki je ves srbski, hrvatski in slovenski narod.

SPOR ZARADI PASJEGA UGRIZA.

Civilno sodišče v New Yorku se je moralo pečati s svojevrsno odškodninsko tožbo. Neke-ga 5 letnega otroka, ki je bil znan kot dokaj čeden dečko, je v javnem parku ugriznilo majhno pasje ščeno, po vsej nesreči prav v zgornjo ustni-co. Čeprav so rano zdravniki zdravili z vsi skrbnostjo, je vendar le ostala na zgornji us-tnici čudna brazgotina, ki je o-trokovega očeta pripravila do tega, da je zoper lastnika psa vložil odškodninsko tožbo in sicer je zahteval v imenu "svo-jega sinčka" odškodnino za bolečine, povračilo zdravniš-kih stroškov in še odškodnino za zmanjšano upanje na boga-to ženitev. Dokazoval je nam-reč, da je brazgotina na zgor-nji ustnici njegovega sinčka, ki je bil prej splošno znan kot fanteč, v zadnjih letih ovirala, da bi se mogel tako sijajno po-ročiti, kot bi se lahko, če bi ne imel te nesrečne brazgotine.

Sodni spisi ne povdajo, ali je vse te odškodninske zahteve iznašel oče sam, ali kak izurjen pravdač. Sodišče se je postavilo na stališče, da je telesna le-pota z ozirom na sklenitev bo-doljih zakonskih zvez važn-jša pri ženskah, da pa vendar tudi trditve otrokovega očeta niso brez sleherne podlage. Lastnik psa je bil slednje ob-sojen in sicer mora plačati sto dolarjev kot kazen, kar pes ni imel nagobčenika, \$400 dolarjev na račun zdravniških stroškov, \$1.500 kot odškodnino za bo-lečine, in \$4.000 kot odškodni-no za zmanjšano upanje na si-jajno ženitev. V pravdi pro-padlemu lastniku psa pa je so-dišče priznalo, da sme zasle-do-

NAZNANILO in ZAHVALA

Potrtega srca naznanjam žalostno vest, da mi je za kruto boleznijo srčno hibo, umrla moja žena —

MARY PREBIL

roj. ŠKERJANC

Umrla je 24. septembra, 1941, stara 61 let. Rojena je bila v Pila-vi gorci na Dolenjskem. Tujak zapušta mene in 6 odrastlih otrok. V Ameriko je prišla leta 1903 in sicer na Ely, Minn., kjer naju je poročil istega leta Mestr. Buh. Na Ely sva živela do leta 1918, na-kar sva se preselila na Willard, Wis.

Zahvaljujem se vsem sorodnikom in prijateljem za vse, kar so da-rovali za mojo nepozabno soprogo. Zahvaljujem se društvu sv. Cirila in Metoda št. 1, čegar članica je bila pokojna skoro 38 let, za ček in venco. Zahvalim se tudi bratu in svaku in prijatelju Fr. Mavcu, ki so prišli na pogreb iz Ely, Minn. Ravno tako srčno hvala Mater-nemu društvu za vse.

Zdaj pa, preljuba žena, počivaj v miru!

Zatujoči ostali:

FRANK PREBIL, soprog.

FRANK in ANTON, sinova ter MARY, omožena ZIMMERMAN, FRANCES, omožena EVANS in PAULINE, omožena WINKEN-VERDEN, in ELSTIE, hčere ter brat in 6 vnukov na Ely, Minnesota Willard, Wis., 16. oktobra, 1941.

vati življenjski tek poškodo-vanega otroka. Ako bi kdaj kljub svoji brazgotini našel "dobro partijo", more lastnik psa od njegovega očeta zahte-vati nazaj tistih \$4.000. Seve-

da, če ne bo takrat sinko doka-zoval, kako sijajen zakon bi šele lahko sklenil, ako ne bi imel tiste nesrečne brazgotine. Težko bo priti takemu sporu do konca.

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČA-MO NASLEDNJE MUZI-KALIJE.

SLOVENSKE PESMI
Zbirka 9 narodnih pesmi
Izdala Glasbena Matica v
Clevelandu.

Cena — \$1.50

Emil Adamič—16 JUGOSLOVANSKIH
NARODNIH PESMI za moški
zbor 50

ŠEST NARODNIH PESMI za mo-
ški zbor 50

ŠEST NARODNIH PESMI za me-
šani zbor 50

Franc Venturini—ŠEST MEŠANIH
IN MOŠKIH ZBOROV 55

Ferdo Juvanec—12 MLADIH LET,
moški zbori 50

Peter Jerbec—OSEM ZBOROV (me-
šani in mešani) 50

Moški zbori

OSKAR DEV:
Barčica; Oj, moj dobel je sov;
Kam mi, fantje, drev v vas pol-
demo 20

OSKAR DEV:
Srečno, ljubca moja; Ko ptič-
ca na tuje gre; Soči; Moj očka
ma konjčka dva; Dobiv sem pl-
semce; Slovo; Je vplnila luč 40

EMIL ADAMIČ:
Modra devojka (belokranjska) 20
Vao noč pri potoci 20
Jureva 20
Hodi Mica domo; Kaj druge-
ga hočem; Zdravica 20

VASILJI MIRK in A. GROBMING:
Vetrč; Po gradbi 30

FERDO JUVADEC:
Zjutraj 20
Slovanska 20

PETER JERBEC: Pelni roža; VASI-
LIJ MIRK: Podoknica 20

KORKO PRELOVEC:
Ko so fantje proti vasi 20
Le enkrat se 20
Slava delu 20

HR. VOLARIČ: Rožmarin; JOS.
PAVČIČ: Potrkan ples 30

Naročilo pošljite na:

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

Spisi Josip Jurčiča

I. ZVEZEK: Uvod — Narodne pravljice in pripovedke. — Spomini na deda. — Jurij Kozjak. — Jesenska noč med slovenskimi polharji. — Domen. — Dva prijatelja.

II. ZVEZEK: Jurij Kobila. — Tihotapec. — Vrban Smukova ženitev. — Klosterski žolnir. — Grad Rojinje. — Golida.

III. ZVEZEK: Deseti brat. — Nemški valpet.

IV. ZVEZEK: Cvet in sad. — Hči mestnega sodnika. — Kozlovska sodbja v Višnji gori. — Dva brata

V. ZVEZEK: Sosedov sin. — Sin kmetskega ce-sarja. — Med dvema stoloma.

VI. ZVEZEK: Dr. Zober. — Tugomer.

VII. ZVEZEK: Lepa Vida. — Pina tobaka. Moč in pravica. — V vojni krajini. — Pravda med bra-toma.

VIII. ZVEZEK: Ivan Erazem Tatenbah. — Bojim se te. — Črtica iz življenja političnega agitatorja. — Telefja pečenka. — Šest parov klobas. — Po to-baku smrdiš. — Ženitev iz nevoščljivosti. — Spomini starega Slovenca Andreja Pajka.

IX. ZVEZEK: Rokovnjači. — Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ko je krompir gradil. — Pona-rejeni bankovci

X. ZVEZEK: Veronika Deseniška.

10 zvezkov...\$10

POSAMEZNI ZVEZKI \$1.50

Naročite pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBL. CO.

"GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, drugi dan in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vra prosimo, da skušate naroči-lo pravočasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo plačate našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed naših poštovnih, ki jih imamo na listanih z delovnim časom, kar so upravi-čeni obklati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov nase-ljenih. Zastopnik bo Vam izročil potrdilo za plačano naročnino.

CALIFORNIA:

San Francisco, Jacob Laushin

OLORADO:

Pueblo, Peter Cullig.

Walsenburg, M. J. Bayak

INDIANA:

Indianapolis: Frank Zupancič

ILLINOIS:

Chicago, J. Bevin

Cicero, J. P. M. (Chicago, Oleser

in Illinois)

Joliet, Jennie Bambich

La Salle, J. Spellic

Mascoutah, Frank Augustin

North Chicago in Waukegan, M. M.

Waukegan

MARYLAND:

Baltimore, Fr. Vodopivec

MICHIGAN:

Detroit, L. P. M.

MINNESOTA:

Chisholm, J. Lukančič

My. Jos. J. Pesbet

Evelev, L. L. G. G.

Libert, Louis Vesel

Hibbing, John Povše

MONTANA:

Bozeman, M. M. P. M.

Washington, L. Champ

NEBRASKA:

Omaha, P. Broderick

NEW YORK:

Brooklyn, Anthony S. S.

Gowanus, Karl Berčič

Little Falls, Frank M. M.

Worcester, Peter R. R.

OHIO:

Cincinnati, Frank T. T.

Cleveland, Anton Bobek, Čas, Mar-

inger, Jacob Remik, Job, Stapis

Girard, Anton Nagode

Lorain, Louis Balant, John Kumle

Youngstown, Anton Kikali

OREGON:

Oregon City, J. Koblar

PENNSYLVANIA:

Bessemer, John Jevtnik

Conemaugh, J. Brezovec

Coverdale in okolici, Mrs. Ivana

Kupalik

Export, Louis J. J. J.

Farrell, Jerry Okorn

Forest City, Math K. K.

Fr. Bločnikar

Greensburg, Frank Novak

Home City, Fr. Ferencak

Imperial, Venice Paleich

Johnstown, John Poljanec

Kraya, Ant. Tancic

Luzerne, Frank Balloch

Midway, Jos. J. J.

Pittsburgh in okolici, Philip Progar

Steelton, A. Hren

Tortle Creek, Fr. Schiffrer

West Newton, Joseph Jovan

WISCONSIN:

Milwaukee, West Allis, Fr. Škaf

Diamondville, Joe Bolan

Vaš zastopnik traja potrdilo za svo-
jo, katere je vročil. Zastopnik traja
potrdilo.

UPRAVA "GLAS NARODA"

Nadaljevanje na 4. strani.

GOSPOD iz KONOPIŠTA

Napisal: I. WINDER.

115

Marljivemu Broschu, ki so mu pomagali čudovito mnogo vedni vohuni, je uspevalo, da je odkrival vse slabosti visokih in najvišjih vojskih oblastev. Nekazni podpolkovnik, ki mu je pušal Frane Ferdinand proste roke, je imel oči povsod. Te bistro oči so predirale vse zidove. Njegova spretnost je bila videti čarodejna vendar je šlo vse po naravni poti.

Brosch si je bil pridobil v vojnem ministertvu, v generalnem štabu in tudi cesarjevi vojaški pisarni zaupanje visokih častnikov, ki so se mu dali pogovoriti, da so v svojih uradih in pisarnah opravljali zanj zaupniške posle. V plačilo jim ni obljubljal nič drugega kakor prestolonaslednikovo hvaljeznost in naklonjenost.

Tvegali so svojo čast in ves svoj obstanek. Da so to delali, je dajalo prestolonasledniku in polkovniku pogum za nove in nove izpade proti sovražnim močem.

Ti zaupniki nikakor niso bili nezadovoljni, spregledanci ali užaljeni, kakor jih najdemo v vsakem uradu, temveč hladni računarji, ki so hoteli za časa obrniti nase pozornost bodočega cesarja. Računali so, da bo cesar vladal najdalje še nekaj let, bodoči cesar pa najhujše nekaj desetletij; in prismojeno se jim je zdelo, da bi zaradi kratkega časa, ki je bil staremu cesarju še usojen, zamudili veliko prihodnost, ki se jim ponuja.

Tako je zvedel Brosch najskrivnejše stvari, tako je Frane Ferdinand spoznal vse načrte in ukane nasprotnikov; tako je tudi zvedel, da prihaja najtrudovratnejši odpor proti njegovi vojaški pisarni od načelnika generalnega štaba.

Načelniku generalnega štaba je bilo ime Friderik baron Beck. Slučaj, da je nosil ime, ki ga ni smel izdati izdajstvu ministrskega predsednika Mlake Vladimirja pl. Becka ni bilo izgovorilo v pričo prestolonaslednika, je bil v obeh prestolonasledniških dvojicah razodetje božje previdnosti. Ministrski predsednik Beck ni bil s Beckom, načelnikom generalnega štaba ne v sorodstvu, ne prijatelj; vendar sta bila Frane Ferdinand in Zofija, ko je Brosch označil načelnika generalnega štaba kot najnevarnejšega nasprotnika Bolvederu, takoj prepričana, da gre za skupno zaroto obeh baronov Beckov. Posebno Zofija je bila prav tako praznoverna kakor verna; enako imen obeh smrtnih sovražnikov ji je šla kot dokaz peklenske zarote vseh nečistih moči tako dodela v glavo, da je imela poročila zaupnikov, ki je Brosch z njih pomočjo razkrival sovražnost načelnika generalnega štaba kot utrjeno in dokazano stvar, samo za skoraj nepotrebno potrdilo resnice.

Prastari načelnik generalnega štaba baron Beck je bil vse prej, kakor peklenska prikazen. Kot čisto mladi častnik je bil prišel v najbližje okolice mladega Franca Jožefa, zgodaj se je bil navadil tako ljubečega prilaganja vladarja, da mu je bil postal čedalje podobnejši. On je bil tisti, ki je nekakega usodnega, črne junjskega dne leta 1866, kot cesarjev pribojnik, ponesel nesrečnemu generalu Benediku cesarski ukaz, naj krene proti Berlinu. Od tistih dob je smel skoraj vsak dan prebiti urico s cesarjem; preživel je bil z njim dobre in slabe čase ter postal z njim vred zelo star in zelo potreben miru. Cesar mu je zaupal kakor nikomur drugemu, zato ga je bil postavil na čelo generalnega štaba. Noben vojaški strokovnjak ni imel o Beckovih zmožnostih visokega mnenja. A to mu ni škodilo, niti ni — po cesarjevemu nujenju — škodilo vojski in državi. Nekaj desetletij že ni bilo nobene vojne, in cesar je imel namen, da se ne bo nikoli več vojskoval. Bil je mirovni cesar prav tako je bil njegovi tovariši iz mladih let mirovni načelnik generalnega štaba, star gospod v visoki službi in visokom dostojanstvu, ki je izvrstno igral tarok in ki se mu je zdelo netaktno, da bi hotel kdo več vedeti in več razumeti kakor cesar, od katerega se je razlikoval samo po čudovito dobrem teku in posebni slasti do sladkih jedi.

Beck je že nekaj let poslušal cesarjeve tožbe o prestolonaslednikovi ropenosti in njegovih mučnih zahtevah in željah. Zvesti služabnik, ki je bil cesarjevemu srcu mnogo bližji od prav tako zvestega, a nekoliko predradega kneza Montenuova, je sprejel te tožbe s toplim sočutjem.

Njegov svet je bil, naj se izpadi "mladega gospoda v Belvederu" ne smatrajo za resne. Cesar je bil cesar, Frane Ferdinand pa, dokler je cesar živel, nič in manj kakor nič. Čemu torej razburjanje? Čemu sovraštvo in mržnja, čemu globoka zamera in resno prizadevanje, zavrniti mladega gospoda v prave meje. Meje so bile začrtane in postavljene. Kaj dela mladi gospod v svojem področju, ni bilo važno.

Takšna je bila Beckova misel o prestolonaslednikovem položaju v tih snižu je dajal generalnemu štabu navodila, kako naj postopa s željami in predlogi, ki prihajajo iz Belvedera. Generalni štab je dopise podpolkovnika Broscha v ljudno sprejemal — in jih polgal ad acta. Bili so skoraj sami dopisi ki so opozarjali na hude pogoje, zamude in napačne ukrepe generalnega štaba. Brosch je preresetaval te pomamljivosti generalnega štaba s Francem Ferdinandom, čigar črnogledi strahovi so se zdaj potrjevali. Predstavljal si je razgovore obeh storcev, cesarja in načelnika generalnega štaba. "Mumiji" sta medle sedeli druga z drugo, mislili na stare čase in nista hoteli o novem času ničesar vedeti, ampak sta se smejala novemu času, držali oblast v svojih drhtočih, a žilavih starčevskih rokah ter puščali veliko državo, ki je bila njena prihodnost odvisna od njih dveh, da je propadala.

Cesarjevo veličanstvo je bilo nedotakljivo, a načelnik generalnega štaba je moral izgriniti to je bila najnujnejša potreba. Mnogo tednov sta se Frane Ferdinand in Brosch posvetovala o potih in načinih, kako bi strnoglavlila Becka.

Nazadnje se jima je porodila misel, ki je obetala uspeh; kasneje sama nista vedela, čigava glava jo je bila zasnovala. Strastno maščevalna glava Franca Ferdinanda ali mirna, brezstrastna in matenatično delujoča glava podpolkovnika Broscha. Frane Ferdinand je predložil cesarju, naj da v Delmatiji prirediti kombinirane kopne in pomorske manevre. Brodovje naj bi odbijalo sovražnika, ki hoče izkreati čete na obali. Generalni štab naj bi prvokrat preizkusil rabnost vojne mornarice.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Beg Hrvata iz Hrvatske

(Nadaljevanje z 2. str.)

moti, da se ne bi drugo jutro vedelo že po vsem mestu, kaj se je potoči slišalo iz Londona in Moskve. Ko smo že pri radiu, vam lahko povem še to: ko je Pavelič prevzel oblast v Zagrebu, je izdal ukaz, da morajo vsi Srbi, vsi židje in vsi Hrvati, ki jih bo sam označil, oddati oblastem svoje radijske aparate. Z aparatom se je moralo oddati tudi po deset dinarjev. Zakaj, ni nihče povedal, a tudi vprašati ni smel nihče. Lahko vam rečem, da se zunanje postaje poslušajo povsod, sam se nise o tem lahko prepričal v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Koprivnici, povsod, kjerkoli sem šel m ino in prosil zavetja.

Ropanje v Zagrebu.

V Zagrebu in prav tako na vsem ozemlju "Neodvisne Hrvatske" vlada mred, brezvladje, nemiri, nasilje, teror, rop in krađe se brez odgovornosti, ubija iz maščevanja in skoraj bi dejal — z uživanjem, tistim nizkim in pokvarjenim uživanjem, ki je prirojeno samo rojenim ubijalcem. V Zagrebu ni niti ene trgovine, ali obrtne delavnice, ki je bila prej last Srbov, židov ali Hrvatov, ki niso upognili svoje glave p red Paveličem, da je ne bi oropali, pokradli in končno odvzeli lastniku, brez odškodnine, brez pravice na priročje, ker so večino teh lastnikov poslali v prisilna taborišča, pobesili ali postrelili. Pridejo vstati v trgovino in pravijo:

RAZPRODAJA SLOVENSKIH KNJIG po zmerni ceni

Po 50c zvezek
Andrej Ternovac (Ivan Albrecht)
Blagajna Velikega Vojvoda (Frank Heller)
Andersonove pripovedke za slovensko mladino
Bele noči mali Junak, (Dostojevski)
Božji mešniki (Ivan Pregelj)
Filozofska zgodba (Alajz Jiranec)
Gospod Fridolin Zolna in njegova družina (Fr. Milčinski)
Kazan, volčji pes (J. O. Curwood)
Kaj se je Makaru sanjalo (V. Korolenko)
Na različnih potih (Frane Frisch)
Peter Pavel Člavar (Dr. I. Pregelj)
Pravica Kladiva (Vladimir Levstik)
Silka Dorlane Gray (Oscar Wilde)
Verne dore v vlač (Prosper Mirne)
Zapiski iz mrtevga doma (A. M. Dostojevski)

Po 70c zvezek
Do Otrida in Bitolja (Ivan Melik)

Po 75c zvezek
Belfegor (Artur Bernede)
Onstran pragozda (James Oliver Curwood)
Po strani klobuk (Damiel Feigel)
Železna cesta (Zano Grey)
Zlati Panter (Sincilar Gluck)
Rdeča Megla (O. R. Frich)

Po \$1 zvezek
Ugrabljeni milijoni (E. G. Seliger)
Veridicus (Pater Kajetan)
Sivko (E. S. Thompson)
Rudarska balada (Marija Majerleja)
Prigodbe čebulice Maje (Waldemar Bonsels)
Pingvinski otok (Anatole France)
Pisane zgodbe (Janko Kac)

Po \$1.25 zvezek
Skrivnostni studenec (Pavel Keller)

Po \$1.50 zvezek
Zločin in kazen (F. M. Dostojevski)
Tigrovi zobje (Mavrice Lablane)
Kristof Dimac (Jack London)
Misterija (Gustave le Rouge)

Po \$2 zvezek
Prešeren (Franco Kidric)

Po \$2.50 zvezek
Vianjeva repatica (Vl. Levstik)

Naročite pri:
KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street,
New York, N. Y.

"To je vaša trgovina?"
"Je!" odgovori lastnik.
"Spremite nas na policijo."
"Zakaj? Ali imate zaporno povelje?"
"Ne vprašajte, temveč pojdite z nami!" — Ko lastnik stopi z njimi na ulico, oni zapro trgovino, jo zapečatijo in s svojo žrtvijo odidejo na policijo. Ko se lastnik čez dva ali tri dni vrne, so vrata razbita in trvoina prazna. Če je v isti hiši živela trgovčeva rodbina, so jo preselili v drugo stanovanje ali pa v dvorano "zagrebkega zbora" kamor stlačijo vse tiste, ki so jih določili za prisilna taborišča. Ne samo trgovine, tudi zasebne hiše si prilastujejo na isti način.

Beda in lakota.

Hrane ni, obleke in obutve ni. Vse se kupuje na izkaznice. Ena obleka v dveh letih, zimski plašč v treh letih, par čevljev v enem letu. Zgodi se, da kdo pride v trgovino in hoče nekaj kupiti brez izkaznice. Vedite, da je to ogleduh; kajti najstrožje je prepovedano prodati kakoli brez izkaznice in zaradi enega para čevljev odpujajo trgovca v prisilno taborišče. Tako napravijo navadno s tistimi, ki se jih hočejo rešiti ali jih odstraniti. Kadar pa v trgovino stopi nemški vojak, zanj ne veljajo izkaznice. Kar zahteva, to se mu mora dati. Nemci plačujejo vse z markami, ki nimajo nobene veljave, a jih morate vzeti za vrednost 20 dinarjev za vsako. Večkrat pa Nemci tudi dajejo potrdila namesto denarja. Odnešli so doberšen del obleke in obutve. Kmetje ne prihajajo v mesto in ne prodajajo ničesar. Silili so jih, naj prinašajo v mesto svoje pridelke, pa so jih najprej kupovali Nemci, potem vstasi, a ostanki podobni ničli, je bil za moščeane. Za njimi so prišli na vrsto Srbi in židje, ko se nič več ni moglo kupiti. Ljudstvo je potro in lačno ter živi v bedi in ponranjanju. Nič več ni v Zagrebu nekdanje veselosti in prebrenosti. Z pred sončnim zahodom po ulicah ni živa duše več, razen straž. Vsakdo se skriva v svoje stanovanje in čaka — da neko potrika na vrata in ga povabi na policijo.

Kmetje pomagajo preganjancem.

Srbov in Židov so ukazali, naj se preselijo iz Zagreba v predmestja. Zapustiti so morali svoje stanovanja in svoje hiše in iskati druga, a drugih stanovanj ni. Njihove hiše v mestu so zasedli Nemci. Da bi se spoznalo žide med drugimi meščani, so odredili, da morajo na prsih in na hrbtu nositi rumeno krpo, velikosti 20x10 cm. Za te krpe so morali plačati po sto dinarjev. Ko so z njimi prihajali v vozove cestne železnice, so meščani navadno vstajali s svojih sedežev in jim ponujali prostor, kar je sicer bilo prepovedano. Ni to sramota za vas, temveč za nas, so govorili meščani. Ko so kmetom prepovedali prodajati svoje pridelke Srbov in Židom, so hoteli po hišah in jim ponujali in če je bil kdo brez denarja, mu ni bilo treba plačati. Ko so vstasi in nemški vojaki začeli kmetje pričakovati že pri vходу v mesto, so kmetje nehali prihajati v Zagreb. Na vsakem koraku in pri vsaki priložnosti deželani in meščani kažejo svojo ljubezen do tistih, ki so preganjani, tako da mirno lahko trdimo, da je 90 odst. Hrvatov proti današnjemu stanju v Hrvatski, a Paveliča ne morejo videti ne živega ne mrtvega. Begunec iz taborišča in tiste, ki se skrivajo po vaseh pred vstasi, skrivajo kmetje lahko in se jim zaupa.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

TRMASTI ZALJUBLJENEC.

30-letni Melvin Miller. šest čevljev in 210 funtov težak orjak je dal že pred nekaj časa ameriški javnosti povod za pozornost, ko se je prikoval z verigo k nekemu drevesu pred stanovanjem plavalce steno-grafistke Edith Perkinsove. Hotel jo je s tem prisiliti, da bi mu vrnila ljubezen. Ta eksperiment ni rodil zaželjenega uspeha, kvečjemu tega, da so zaljubljenca poslali v policijski zapor. Toda to ga ni ohladilo. Miller, ki je po poklicu brusar, v stranskem parpidigar, je sedaj svedeno izjavil, da prične gladovno stavko in da ne pride grljaj v njegova usta, če mu ne prinese njegova oboževanka sama.

Zastopnikom tiska je Miller izjavil, da ljubi gospodično Edith že dvanaest let. Celih šest let je potrebovali, da je spravil toliko poguma skupaj, da je šel za sestanek. Takrat je dejala, da se strinja z njegovim predlogom, pa jo je popeljal malo na sprehod — in sicer v cerkev a ne za to, da bi se tam kar poročila. Njenega srca si ni znal pridobiti. Do novega sestanka navzile vsem njegovim prošnjam ni prišlo več. Zato se je na zadnje prikoval k drevesu — s kakšnim uspehom, to smo že slišali. Sedaj si hoče njeno ljubezen osvoboditi z gladovno stavko. Ko so gospodični Perkinsovi poročali o njegovi nameri, je odgovorila eno samo besedo, ki bi jo po naše prevedli: 'Neumnost!' Miller bo moral tedaj od gladi umreti. ...

V BORBI PROTI GORIČIČ NEMU PLINU.

Vzglad velike požrtvovalnosti je podal švicarski zdravnik dr. Le Locie. Na javnem tečaju, ki naj bi slušatelj poslušal o negi ranjenecv, je predaval o strašnih posledicah požkodb z goričičnim plinom.

Da bi poslušalec nazorno pokazal učinek tega strupenega plina, si je v levo podlaktje sam vbrizgnil nekoliko kapljic goričičnega plina in ga pustil, naj vpliva pol ure. Čez pol ure je začel s protivnimi ukrepi. O različnih štadijih zdravljenja so napravili fotografske posnetke. Šele čez šest tednov je roka prilično ozdravela. Zdravnik pa ni bil zadovoljen s prvim poskusom, napravil je drugega. Spet si je vbrizgnil strašnega vojnega plina, a z zdravljenjem je začel takrat takoj. Rana je postala tako manj nevarna in tudi ozdravitev je bila prilično hitra.

FORDEFENSE

V tem času arodne stiske potrebuje aša domovi na vašo pomoč. Kupujte redno Defense Stamps in bonde.

MILIJON DOLARJEV ZA VOJNO.

Saravski radža, eden najinovitejših indijskih kmezo, je poslal angleški vladi milijon dolarjev kot svoj osebni prispevek za nadaljevanje vojne po britskem imperiju.

NAJBOLJ AKTUALNO SVETOVN OČUD O

Nadaljevanje s 3. strani.

Nič ne pomaga, če so stali vojaški atašeji vseh držav "slučajno" na bregu in računali: bila je vsa mornarica največje sile na svetu, in bilo je samo 47 ur. San Francisco in New York sta zdaj tudi združena po morju. V treh dneh lahko operira mornarica Pacifika skupno z mornarico Atlantika. Pogoj pa je, da je v kanalu vse "all right" in da funkcionirajo zatvornice.

Te zatvornice so višek vodogradne tehnike. Dolge 300 m in globoke 21 m, lahko sprejmejo danes največje ladje.

Ladja zdrči v zatvornico, vrata se zapro. Nekaj sekund nato se dvigne voda v zatvornici, privzdigne parnik, in v petih minutah zaplava tam, kjer je bilo prej videti samo dimnike, ladjin trup. Naslednja zatvorniška vrata se odpro, parnik se porine v drugo zatvornico, manever se ponavlja in v četrte ure vidijo potniki vodno proggo, po kateri so se pred nekaj minutami vozili, ležati 27 metrov globoko pod seboj.

Zatvornice Panamskega prekopa (na atlantski strani se imenujejo Gatun, na pacifiški Miraflores in Pedro Miguel) so edini del vode na svetu, kjer preneha biti komandant "prvi gospod za bogom" na krovu svoje ladje. Strogi pilot kanalskega ravnateljstva zadržuje stroje, ladja se priveže s težkimi železnimi kablji zadaj za 4 majhne lokomotive, in ti majhni, toda izredno močni stroji jih vlečejo od zatvornice do zatvornice.

IMATE ŽE TA PRIROČNI ATLAS?

V teh kritičnih časih je vsekane žitajša dnevni vesti potreben ta priročni ATLAS, ki ga pošljemo našim naročnikom po najnižji ceni. — Naročite ga še danes!

Velikost 9 1/2 x 14 1/2 inčev
42 velikih strani;
32 barvnih zemljevidov tujih držav in 9 zemljevidov Zdr. držav in sastav vodnih držav;
45 svetovnih slik popolnoma označenih;
Zanimivi svetovni dogodki.
Najnovejši zemljevid kaže celi svet in tudi:
RAZDELITEV POLJSKE MED NEMČIJO IN RUŠIJO
ITALIJANSKO OSVOJITEV ALBANIJE
PRIKLJUČITEV ČEHOSLOVAKŠKE K NEMČIJI
NOVA FINSKO-RUSKA MEJA

Cena 35 centov

Pošljite svoto v zbirnaki po 3 oz. po 2 centa.

Posebnost:

HAMMONDOV ZEMLJEVID, KI SAM SEBE POPRAVLJA
KUPON, ki ga dobite v atlasu in ko ga izpolnite in pošljete k izdajatelju zemljevida, vam daje pravico, da dobite dodatne zemljevide s novimi mejami vojskujočih se držav, kakor bodo premenjene po sedanjih vojah.

Naročite Atlas pri:
"GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

Vseposod vojak, puške in neopazno orožje, 13000 mož čuva kanalski pre. Čuva 38 km dolgo Gatunsko jezero, iz katerega se molijo drevesna debela in spominjajo, da je bilo to jezero nekoč pragozd, čuvalo Culebra—Cut, zarezov gor, grob 40.000 mrlčev; čuvalo celo krokodile, ki se zabavajo v prekopu.

Ameriški admirali prav dobro vedo, da so včasih krokodili lahko koristne živali. Krokodili spadajo k obrambnim četam Panamskega prekopa.

Poučni spisi

ANGLEŠKO SLOVENSKO BERILO. Senavil dr. F. J. Kern. Vesan. Cena \$2.00

BODOČI DRŽAVLJANI naj narot- knjičice — "How to become a citizen of the United States". V tej knjiči so vse pojasnitve in zakonni za naseljenca. Cena 35 centov

DOMAČI ŽIVINOZDRAVNIK, spisal Franjo Dolar. 278 strani. Cena trda ves. Cena \$1.50
Zelo koristna knjiža za vsakega živinorejca; opise raznih bolezni in zdravljenje; slike.

GOVEDOREJA. Spisal R. Zagvart. 143 strani. 8 slik. Cena \$1.—

KNJIGA O DOSTOJNEM VEDENJU. 111 strani. Cena 50c

MILNARSTVO. Spisal Anton Pavc. 8 slikami. 163 strani. Knjiža za malekarje in ljubitelje milnarstva oploh. Cena .50c

OBRTNO KNJIGOVODSTVO. 258 strani. Vea... Knjiža je namenjena v prvi vrsti za stavbo, umetno in strojno ključavničarstvo ter železolarstvo. Cena \$1.—

ODKRIJE AMERIKE, spisal dr. MAJAR. Trije deli: 162, 141, 133 strani. Cena meklo ves. Poljuden in natančen opis odkritja novega sveta. Spis se čita kakor zanimiva povest ter je sestavljen po najboljših virih. Cena 50c

UMNI ČEBELAR. Spisal Frank Lakmayer. 163 strani. Cena \$1.—

ZDRAVILNA ŽELIŠČA. 62 strani. Cena .25c

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 W. 18th Street
New York, N. Y.